

**ევროპის მიგრაციული კრიზისი და თურქეთის
ევროინტეგრაციული პერსპექტივა
თურქეთ-ევროკავშირის ურთიერთობების რაზმის პერსპექტივა**

ემზარ ფაჟავა

EUROPE'S MIGRATION CRISIS AND TURKEY'S
EU MEMBERSHIP PERSPECTIVE

EMZAR PAZHAVA

SUMMARY

In 1959 Turkey made its first application to join. The ensuing negotiations resulted in the signature of the Agreement Creating An Association Between The Republic of Turkey and the European Economic Community (the "Ankara Agreement") in 1963.

At the last Association Council of 1997, the EU reconfirmed Turkey's eligibility for membership and asked the Commission to prepare recommendations to deepen Turkey-EU relations, while claiming that the development of this relationship depended on a number of factors relating to Greece, Cyprus and human rights.

The refugee crisis, which has intensified along the EU's borders and shores since the summer of 2015 has brought to the fore the EU's vital security and stability needs. As a country which has received more than 2 million refugees, Turkey remains in a pivotal geographical position in the EU's periphery. That is why Brussels was quick to intensify bilateral meetings with the Turkish government last fall and draft an Action Plan with Turkey.

Angela Merkel met with Erdoğan and Prime Minister Ahmet Davutoğlu in Istanbul on 18 October and agreed to the 3 billion-euros-aid-package that Turkey had consistently requested (instead of insisting on the EU's previous offer of 1 billion euros) to host the Syrian refugees and effectively implement the EU-Turkey readmission agreement. She additionally expressed support for the opening of further negotiation chapters with Turkey and described the EU-Turkey talks as "very promising."

Despite all this, at the present juncture, EU-Turkey relations seem to be evolving towards a strategic partnership rather than Turkey's full integration into the Union.

* * * * *

ევროპის ეკონომიკურ გაერთიანებაში ასოცირებულ წევრად მიღების თაობაზე თურქეთის მთავრობამ პირველი განაცხადი ჯერ კიდევ 1959 წელს გააკეთა,[1] თუმცა, 1960 წლის 27 მაისის სამხედრო გადატრიალების შემდეგ ეს პროცესი შეჩერდა.

მეორედ ამ გაერთიანებას მიღების მოთხოვნით თურქეთმა 1961-1962 წლებში მიმართა. მოლაპარაკე-

ბის პროცესში მხარეებმა განიხილეს ასოციაციების ხელშეკრულების პირობები და ხელი მოაწერეს მას 1963 წელს ანკარაში. "ანკარის ხელშეკრულება" გახდა თურქეთ-ევროპის ეკონომიკური თანამშრომლობის საბაზისო დოკუმენტი. [2]

ევროგაერთიანებაში სრულფასოვანი წევრობაზე ახალი განაცხადი თურქეთმა 1987 წელს გააკეთა,[3] მაგრამ ევროკომისიამ უარი უთხრა ანკარას გაერთიანებაში მიღებაზე. საერთო ევროპულ პროცესში თურქეთის მონაწილეობის შესაძლებლობა გადაიდო განუსაზღვრელი ვადით, რაც მიანიშნებდა იმას, რომ ევროკავშირის დღის წესრიგში მთავარ ადგილს დაიკავებდა აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნების ბედის გადაწყვეტა. აღმოსავლეთ ევროპის როლის ზრდამ ევროკავშირის თვალში ძალზედ არახელსაყრელ მდგომარეობაში ჩააგდო თურქეთი ევროინტეგრაციის პროცესის თვალსაზრისით. არ მიღების მიზეზების დასახელებისას კი ოფიციალურად მიუთითებდნენ ეკონომიკური განვითარების ნელ ტემპებზე, პოლიტიკური და სოციალური თავისუფლების ნაკლებობაზე, ეროვნული უმცირესობათა უფლებების შეზღუდვაზე, კვიპროსთან, ქურთებთან და სომხებთან ურთიერთობების მოუგვარებლობაზე.

მიუხედავად ამ სირთულეებისა, 1990-იან წლებში მოხერხდა გარკვეული პროგრესის მიღწევა. ჯერ კიდევ 1970 წელს გათვალისწინებული სამეტაპიანი გარდაქმნის პროცესი 1995 წელს წარმატებით დასრულდა. თურქეთმა ყველა პირობა შეასრულა და შედეგად გაფორმა "საბაჟო კავშირი". [4]

1996 წელს ევროკავშირსა და თურქეთის ურთიერთობებში კვლავ პრობლემები შეიქმნა. რადიკალურმა ისლამურმა "კეთილდღეობის პარტიამ" ნ. ერბაქანის მეთაურობით რადიკალურად შეცვალა ქვეყნის განვითარების კურსი და ორიენტიცა აღმოსავლეთისაკენ აიღო. "დიდი შვიდეულის" საპირისპიროდ თურქეთმა დაიწყო ისლამური "დიდი რვიანის" შექმნაზე ზრუნვა.

1997 წელს ხელისუფლებაში მოვიდა კოალიციური "დედასამშობლოს პარტია" მ. ილმაზის მეთაურობით. ამ წელს ევროკავშირმა კიდევ ერთხელ უარყო თურქეთის თხოვნა წევრობაზე. მიზეზად დასახელდა ადამიანის უფლებების უხეში დარღვევები, ეროვნული უმცირესობების ძალადობრივი ასიმილაცია და აგრესიული საგარეო-პოლიტიკური ვექტორი (ჩრდილოეთ კვიპროსის თურქული რესპუბლიკის შექმნა).

1999 წელს თურქეთი კვლავ აღადგინეს კანდიდატთა სიაში ჰელსინკის სამიტზე. ბევრი პოლი-

ტიკოსი ამ ნაბიჯს ისტორიულს უწოდებდა აღმოსავლეთისა და დასავლეთის ურთიერთობებში. [5]

მიუხედავად მძიმე სოციალ-ეკონომიკური პირობებისა, რომელიც ქვეყანაში 2000 წელს მომხდარმა სავალუტო-ფინანსურმა კრიზისმა მოიტანა, თურქეთმა მაინც შეძლო სამართლებრივი საფუძვლის ჩაყრა ევროკავშირის კრიტერიუმებთან დასაახლოებლად. დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა 2002 წელს წინასწარი არჩევნების შედეგად მოსული რეჯებ ტაიპ ერდოგანის მთავრობის საქმიანობას. კონსერვატიულ-რელიგიური სამართლიანობის და განვითარების პარტიამ მთავარ ამოცანად გამოაცხადა თურქეთის ევროკავშირში შესვლა.

ახალმა მთავრობამ მოამზადა კანონების 2 პაკეტი, რაც ერთგვარი სამზადისი იყო კოპენჰაგენის 2002 წლის 12-13 დეკემბრის ევროპის საბჭოს შეხვედრისათვის, რომელზეც პასუხი გაეცემოდა თურქეთის მთავრობის ბევრ შეკითხვას. [6]

მიუხედავად ამისა, ევროკავშირის რამდენიმე წევრი, მათ შორის საფრანგეთი და გერმანია, გაერთიანებაში თურქეთის მიღების წინააღმდეგ აქტიურად გამოვიდნენ. განსაკუთრებით აღსანიშნავი იყო საფრანგეთის პრეზიდენტის ნ. სარკოზის მკვეთრი ანტითურქული განცხადებები ("თურქეთი არ შეიძლება ევროკავშირის წევრი გახდეს, რადგან ტერიტორიულად ევროპას არ ეკუთვნის"). [7]

ევროკავშირისთვის განწევრიანება არა მხოლოდ ეკონომიკური მხარეა, არამედ „ცივილიზაციური“ განზომილებაცაა. თურქები ფიქრობენ, რომ თურქეთს მიენიჭოს ევროკავშირის პრივილეგიებული პარტნიორობის სტატუსი - დამცირებად და უსამართლობად მიაჩნიათ. ევროკავშირში 70-მილიონზე მეტი მოსახლეობის მქონე თურქეთის (ევროპაში მხოლოდ გერმანიაშია მეტი მოსახლეობა) მიღება გაერთიანებაში, ზოგიერთი ევროპული ქვეყნის აზრით, დაარღვევდა არსებულ ბალანსს, გაზრდიდა უმუშევრობას, გაართულებდა ზოგიერთი წევრი ქვეყნის ეკონომიკურ და სოციალურ პრობლემებს.

ერთი სიტყვით, თურქეთისა და ევროკავშირის ურთიერთობა ორივე მხარისთვის დიდი პრობლემაა. თურქეთს, უამრავ ეკონომიკურ და პოლიტიკურ მიღწევასთან ერთად, საკმაოდ სერიოზული პრობლემები აქვს მოსაგვარებელი, მათ შორის-ქურთების და გაყოფილი კვიპროსის პრობლემები. ქურთების პრობლემა თურქეთისთვის სასიცოცხლო მნიშვნელობისაა. ამიტომაც თურქეთი არ იყო კმაყოფილი თავის დროზე ერაყში ამერიკელთა შესვლით, რამაც ქვეყნის დეზინტეგრაციის ტენდენცია გააძლიერა. (თუმცა ამ დღეებში ერდოღანმა განაცხადა, რომ იგი ამაზე ნანობს) ამან, თავის მხრივ, ქურთული ავტონომიისა და სეპარატიზმის საფრთხე შექმნა. ეს თურქეთის სამეზობლოში ხდება და ამ ქვეყნისთვის ეროვნული უსაფრთხოების პრობლემად შეიძლება იქცეს.

თანამედროვე თურქეთი სეკულარული სახელმწიფოა, მაგრამ მისი კულტურა სუნიტურ ისლამს ეფუძნება. დღევანდელ მმართველ პარტიას ხშირად

ადასაშუალებენ ქვეყნის ისლამიზაციის მომხრეობაში, რასაც პარტია უარყოფს. [8]

თავის მხრივ, თურქეთში, ევროპის სკეპტიკური დამოკიდებულების გამო, სულ უფრო იზრდებოდა ნიჰილიზმი და რთულდებოდა მოსახლეობის დარწმუნება იმაში, რომ ევროპასთან ინტეგრაცია თურქეთისათვის მომგებიანია.

თურქი ექსპერტის ჩენგიზ აკტარის განცხადება, რომ "დასავლეთს უნდა ემინოდეს თურქეთის არა აღმოსავლეთისაკენ, არამედ რუსეთისაკენ შემობრუნების, რადგან ბოლო პერიოდში ეს უკანასკნელი ცდილობს თურქეთი თავისი ენერგორესურსების გამანაწილებელ კვანძად აქციოს". [9]

მიუხედავად ზემოთქმულისა, რეგიონში აშშ-სა და ევროპის ინტერესების ძირითადი გამტარებელი მაინც თურქეთია, თუმცა მის ქმედებებში ბოლოხანებში უფრო მეტად შეინიშნებოდა პროდასავლური კურსიდან გადახვევა, რაც ევროკავშირში მისი მიღების გაჭიანურებით იყო გამოწვეული. თურქეთის ხელისუფლების წარმომადგენლებისა და მათთან დაახლოებული ანალიტიკოსების მტკიცებით კი, ქვეყნის გააქტიურებული "აღმოსავლური პოლიტიკა" არ არის მიმართული დასავლელი მოკავშირეების ინტერესების საზიანოდ.

დასავლელ ექსპერტთა უმრავლესობა რეკომენდაციას აძლევს ევროკავშირს სასწრაფოდ მიიღოს თურქეთი თავის რიგებში, ვინაიდან, მას გააჩნია უკიდურესად მნიშვნელოვანი სტრატეგიული მდებარეობა რეგიონში - წარმოადგენს რა ენერგორესურსების უმნიშვნელოვანეს (ფაქტიურად შეუცვლელ) სატრანზიტო ქვეყანას, რომელსაც დიდი გავლენა გააჩნია ახლო აღმოსავლეთში, ავღანეთსა და კავკასიაში. ამ შემთხვევაში ევროპა შეძლებს შუა აზიისა და კასპიის ზღვის უმდიდრეს ენერგოსაბადოებთან (გაზი, ნავთობი) რუსეთის გვერდის ავლით დაკავშირებას, რითაც ფაქტიურად გადაიჭრება მისი ენერგეტიკული უსაფრთხოების საკითხი. ამავე აზრისაა ზბიგნევ ბჟეზინსკიც: „ხელი რომ შეეწყოს სტაბილურობას სამხრეთ კავკასიაში, აგრეთვე ცენტრალურ აზიაში ამერიკამ არ უნდა დაუშვას თურქეთის გაუცხოება ევროპის მიმართ... თურქეთი, რომელიც იქნება გარიყული ევროპისაგან მეტწილად მოგვევლინება, როგორც ისლამისტური თურქეთი.“[10]

ევროპის მიერ თურქეთისთვის ევროგაერთიანებაში უარის თქმამ გამოიწვია ის, რომ ქვეყანა სამოქალაქო დაპირისპირების ზღვარზე დადგა და ისლამური ფუნდამენტალიზმისკენ აიღო გეზი, რაც კიდევ ერთი თავსატეხია ცივილიზებული სამყაროსთვის.

მართალია, დღეისათვის დასავლეთს გააჩნია მნიშვნელოვანი არგუმენტები ევროკავშირში თურქეთის არმიღებისთვის, მიუხედავად ამისა, თურქეთისა და ევროკავშირის პოზიციები სამხრეთკავკასიურ პოლიტიკაში მეტნაკლებად ემთხვევა ერთმანეთს. თითოეულის ძირითადი მიზანია შემდეგი სტრატეგიული ამოცანის გადაჭრა:

- ა) პოზიციების გაძლიერება ამ რეგიონში;
- ბ) სტაბილურობის შენარჩუნება რეგიონში;

გ) რეგიონალური თანამშრომლობის გაღრმავება;
ე) ენერგეტიკული უსაფრთხოება

ანალიტიკოსთა აზრით, ყველა იმ პრობლემის, გამოწვევის და სხვადასხვა გარემოების გათვალისწინებით, რომლებიც დღევანდელი თურქეთისთვის არის დამახასიათებელი, ამ ქვეყნის განვითარება სამი შესაძლო სცენარით შეიძლება განვითარებულიყო. პირველი - თურქეთი პროდასავლურ ქვეყნად ყალიბდება და ევროკავშირში ინტეგრირდება. მეორე - თურქეთში ძლიერდება მუსლიმური იდენტობა და წინა პლანზე თანდათანობით უფრო რადიკალური ისლამიზმი წამოიწევს. მესამე - თურქეთი ნაციონალიზმის გზით ვითარდება.

ასევე არაა გამორიცხული აგრეთვე მეოთხე სცენარიც - სამხედროთა ჩარევა. რაც უკვე რამდენჯერმე მოხდა თურქეთის ისტორიაში, მაგრამ ამჯერად სამხედროთა ინტერვენცია ნაკლებად შესაძლებელია, რადგან მმართველმა პარტიამ სამხედროები ძლიერ შეასუსტა.[11] ჩამოთვლილი სცენარებით ქვეყნის განვითარება ნიშნავს ევროკავშირთან და აშშ-სთან ურთიერთობების გაუარესებას და ნაციონალისტური პარტიების პოზიციათა განმტკიცებას.

მიგრაციული კრიზისი ევროპაში

დღეს კი ვითარება კარდინალურად შეცვლილია, ემიგრანტების მრავალმილიონიანმა ტალღამ, რომელიც მიიწყდა ევროპას თურქეთის ევროკავშირში განვითარების შანსი ერთიორად გაიზარდა.

2015 წელს 1,2 მილიონმა დევნილმა მიმართა ევროკავშირს თავშესაფრის მისაღებად. ევროსტატის მონაცემებით ყოველი მესამე დევნილი წარმოშობით სირიელია.[12]

საერთო ევროპული საემიგრაციო პოლიტიკის შემუშავება ევროკავშირში არა მხოლოდ ეკონომიკური, არამედ პოლიტიკური უთანხმოების საკითხი გახდა, რადგანაც თითოეულს განსხვავებული მიდგომა აქვს აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით.

ევროპის ლიდერები თვლიან, რომ უკრაინასა და ბალკანეთში მიმდინარე მოვლენები არ იძლევა მიგრანტთა ამ რაოდენობის საკითხის დადებითად გადაჭრის შესაძლებლობას. [13]

ამიტომაც, შექმნილი კრიზისის ფონზე ევროკომისია და გერმანია უფრო მეტ იმედებს ამყარებენ თურქეთზე, ვიდრე დევნილთა მიმღებ მსხვილ სარეგისტრაციო ცენტრებზე ე.წ. Hot Spots-ზე. ვინაიდან თურქეთის საზღვაო და სახმელეთო საზღვრის გავლით საბერძნეთიდან მოდის დევნილთა ძირითადი ნაკადი ევროპაში.

„დევნილთა კოლოსალური ნაკადი ევროპაში წარმოადგენს ევროკავშირისთვის „ისტორიულ გამოცდას“ აღნიშნა გერმანიის კანცლერმა ანგელა მერკელმა. მან ასევე აღნიშნა, რომ პრობლემის მოგვარება შესაძლებელია მხოლოდ ერთობლივი ქმედებით. ხოლო ერთერთი საკვანძო მიმართულება ამ კრიზისის გადასაჭრელად კი არის თურქეთთან თანამშრომლობა. [14]

აღნიშნულიდან გამომდინარე, ევროკომისიამ და

თურქეთმა შეიმუშავეს იმ დევნილთა ნაკადის შეჩერების გეგმა, რომლებიც ცდილობენ ევროპაში მოხვედრას. გეგმის მიხედვით თურქეთმა უნდა გააძლიეროს თავისი საზღვრები საბერძნეთთან და იგეგმება ერთობლივი თურქულ — ბერძნული პატრულირება ეგეოსის ზღვის აღმოსავლეთ ნაწილში. აღნიშნული ღონისძიების მიზანია ემიგრანტების დაკავება და მათი თურქეთში დაბრუნება.

გეგმა ასევე ითვალისწინებს თურქეთში სირიელი ემიგრანტებისთვის ექვსი ახალი ცენტრის შექმნას და საერთო საცხოვრებლების მშენებლობას, რომელიც ორი მილიონი კაცისთვისაა განკუთვნილი. დაფინანსების ნაწილს იღებს ევროკავშირი, ამასთან ევროკავშირის წევრი—ქვეყნები ვალდებულია იღებენ 500 ათასი დევნილი მიიღონ ევროპაში და ამით თავიდან აიცილონ მათი მოხვედრა არალეგალური გზით.

აღნიშნული გეგმა ევროკომისიის თავმჯდომარემ ჟან კლოდ იუნკერმა შეათანხმა ანგელა მერკელთან და ფრანსუა ოლანდთან. გეგმა ასევე უნდა განიხილილიყო თურქეთის პრეზიდენტთან. [15]

ანგელა მერკელის ვიზიტი თურქეთში

არსებული მძიმე რეტროსპექტივის ფონზე მერკელს ევროპული დილემის საკითხის განხილვამდე დაკარგული ნდობა უნდა აღედგინა. რადგან მიგრაციული კრიზისის დაძლევა ანკარის მონაწილეობის გარეშე შეუძლებელი იყო.

აღნიშნულმა მიზნებმა გადანონა წარსულის ყველა უთანხმოება, მათ შორის ღირებულებათა კონფლიქტიც რადგან „საგარეო პოლიტიკა — ეს არის ღირებულებათა კონფლიქტი“

გერმანიის კანცლერი თურქეთს 2015 წლის 18 ოქტომბერს ეწვია. ვიზიტის ძირითადი მიზანს მიგრაციული კრიზისის დაძლევაში თურქეთის მხარდაჭერის მოპოვება წარმოადგენდა. შეხვედრა შედგა თურქეთის პრეზიდენტთან და პრემიერ-მინისტრთან. შეხვედრის ძირითადი თემა ემიგრანტების საკითხი და თურქეთის ევროინტეგრაციული მომავალი იყო. თურქეთს, როგორც არასდროს გაუჩნდა შანსი ევროკავშირში გასაწევრიანებლად.

თანაც დუბლინის ხელშეკრულება, რომელიც ითვალისწინებს დევნილთა იმ ქვეყანაში დარჩენას, სადაც პირველადი რეგისტრაციას გაივლიან, მოძველდა და იგი ვერ ან არ ხორციელდება რეალურად. რადგან ევროკავშირის იმ ქვეყნებს, სადაც პირველად შედიან მიგრანტები არა აქვთ არც სურვილი და არც შესაძლებლობა დაიტოვონ ეს დევნილები. ამდენად, ყველაზე დიდი ტვირთი დააწვა გერმანია და მომავალში მასვე მუწევს ამ პრობლემასთან გამკლავება. თანაც სავიზო რეჟიმის გამკაცრება არ წარმოადგენს რეალურად პრობლემის გადაწყვეტის რეალურ გზას, გარდა ამისა, გერმანიის პოლიტიკური ძალებიც მოუწოდებენ მერკელს, რომ არ დაუშვან დევნილთა ასეთი რაოდენობა ქვეყანაში. მთლიანობაში ყველაფერმა ამან უბიძგა მერკელს გა-

მოსავალი ქვეყნის გარეთ ეძებნა. და ეს გამოსავალი არის თურქეთი.

გარდა ამისა, დევნილთა ამ რაოდენობის შესვლა გერმანიაში და არა მარტო გერმანიაში წლების შემდეგ მთლიანად შეცვლის ევროპის დემოგრაფიულ ლანდშაფტს. მართალია მერკელი ამბობს, რომ ხუთას მილიონიან ევროპას აქვს რესურსი უმტკივნეულოდ შეიფაროს დევნილები, მაგრამ მოსახლეობა დღითიდღე უფრო წინააღმდეგია დევნილების მიღებისა, ამას ემატება დევნილების მიერ მასიური ძალადობები მოსახლეობაში, ამაზე მეტყველებს მიუნხენში მომხდარი ძალადობის ფაქტი, ეს უბრალოდ მაშტაბური ძალადობა იყო, თორემ მსაგავსი მცირე მასშტაბის ძალადობები ყოველდღიურ მოვლენად იქცა.

შექმნილი ვითარების ფონზე ერდოლანმა მიაღწია იმას, რომ ევროკომისიას თურქეთის შესახებ დასკვნა არჩევნების შემდეგ გამოქვეყნებინა. დამატებით იგი ითხოვდა თურქული პასპორტის მფლობელებს მიეღოთ ევროკავშირში უვიზოდ შესვლის უფლება. გარდა ამისა დევნილთა ცენტრების ორგანიზებისთვის ნაცვლად მილიარდი ევროსი მოითხოვა სამ მილიარდ ევრო.

2016 წლის პირველი დღეები ევროპაში სერიოზული პრობლემებით დაიწყო. ევროკავშირმა ვერ შეძლო ევროპული საერთო სასაზღვრის დაცვა, რის გამოც წვერი ქვეყნები იძულებულნი ხდებიან, თავად შემოიღონ საკუთარი საზღვრების დაცვის მექანიზმები. ასეთივე პოზიცია აქვთ უნგრეთში, პოლონეთში, სლოვაკეთის პრემიერ—მინისტრმა კი განაცხადა, რომ არ დაუშვებს მუსულმან ლტოლვილთა საემიგრაციო ნაკადს სლოვაკეთის ტერიტორიაზე, რადგან მათი ინტეგრირება ადგილობრივ მოსახლეობასთან შეუძლებელია. ევროკომისიის პრეზიდენტი ჟან კლოდ იუნკერმა კი განაცხადა, რომ წვერი ქვეყნების მიერ სასაზღვრო კონტროლის დაწესება შენგენის მთავარი პრინციპის, თავისუფალი მოძრაობის, დარღვევაა და რომ ეს პრინციპი გადახედვას არ ექვემდებარება.

ანუ სახეზეა ევროპულ საემიგრაციო კრიზისი, სადაც ერთმანეთს უპირისპირდებიან წვერი ქვეყნების მთავრობები ერთი მხრივ, და თვით ევრო—ინსტიტუტები მეორეს მხრივ, ევროპის საბჭო და ევროკომისია. საქმეს ართულებს ევროკავშირის კომპლექსური და ბიუროკრატიული აპარატი, რომლისთვისაც პრინციპები უფრო მნიშვნელოვანია, ვიდრე რეალური გამოწვევები და რომელიც ვერ ახერხებს შექმნილ კრიზისულ ვითარებაზე ადექვატურ რეაგირებას, რაც შენგენის ზონას, ისევე როგორც მთლიანად ევროკავშირს, კიდევ უფრო მეტ საფრთხეს უქმნის. სწორედ ამიტომ, ევროპული საბჭოს ყოფილმა პრეზიდენტმა, ჰერმან ვან რომპეიმ, გასულ ორშაბათს განაცხადა, რომ ევროზონა არ აღმოჩნდა მზად, მნიშვნელოვანი ფინანსური თუ საიმეგრაციო კრიზისების დასაძლევად. [16]

დასკვნა

არსებული მძიმე ვითარების ფონზე აუცილებელია სწრაფი გადაწყვეტილებების მიღება. თუ მერკელი და ევროკავშირი არ შეასრულებენ თავიანთი წინადადებებს, შესაბამისად არც თურქები შეასრულებენ ნაკისრ ვალდებულებას და ეს ის შემთხვევაა, როდესაც პოლიტიკური მანევრები უძლურია და ევროპა მიგრაციული კოლაფსის წინაშე აღმოჩნდება და ახლა თურქებს ხელში უჭირავთ პოლიტიკური სადავეები თავიანთი პრეტენზიების დასაკმაყოფილებლად. ამჯერად თურქეთი მაქსიმუმს ეცდება. რისკენაც თურქეთს შექმნილი მძიმე ვითარება უბიძგებს, რადგან სამმილიონამდე მიგრანტების გამკლავება არც თუ ისე ადვილია.

ამდენად, თურქეთის, როგორც ბუფერული ქვეყნის როლი მიგრაციული ტალღის შესაჩერებლად უალტერნატივოა ევროპელი ლიდერებისთვის.

იმავდროულად, დადგა ჟამი თურქეთის ევროპული ინტეგრაცია განხილულ იქნას არა ცივილაზაციური, არამედ გეოკულტურული იდენტობის ჭრილში, რაც ცალკე განხილვის საგანია.

მიუხედავად იმისა, რომ შექმნილი ვითარება, ერთი შეხედვით, თურქეთს ევროინტეგრაციულ პერსპექტივას უსახავს, მიგვაჩნია, რომ თურქეთის ევროკავშირში გაწევრიანებას დიდი გამოცდა ელის და იგი უახლოეს მომავალში ასე ნაუცბადევად ვერ გადამწყდება, რის წინაპირობასაც თურქეთ-ევროკავშირის ურთიერთობების, როგორც მძიმე რეტროსპექტივა, ისე თანამედროვე რეალობა გვაძლევს. არადა თურქეთის ევროკავშირში მიღება საქართველოსთვისაც უდავო წინაპირობა იქნებოდა ამ სტრუქტურაში გასაწევრიანებლად.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. Türkiye-AB İlişkileri Kronolojisi. <http://www.ab.gov.tr/index.php?p=111>
2. Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu Arasında bir Ortaklık Yaratana Anlaşma (Ankara Anlaşması)-12 Eylül 1963. http://www.mfa.gov.tr/turkiye-ile-avrupa-ekonomik-toplulugu-arasinda-bir-ortaklik-yaratan-anlasma-_ankara-anlasmasi_-12-eylul-1963-.tr.mfa
3. Türkiye-AB İlişkileri Kronolojisi. <http://www.ab.gov.tr/index.php?p=111>
4. Mehmet Somer Ünsal. TÜRKİYE AB İLİŞKİLERİ VE GÜMRÜK BİRLİĞİ ANTLAŞMASI. http://www.izinsizgosteri.net/asalsayil03/somer.unsal_103.html
5. Турецкая Республика (справочник). М.,1990. Ст. 63
6. А.А. Гурьев. Переговоры начались. Что дальше? Институт Ближнего Востока, <http://www.iimes.ru>
7. თურქეთმა ევროკავშირის ალტერნატივა იპოვა? <http://kavkasia.ge/?action=more&id=56&lang=geo>
8. Turkey and the South Caucasus Global dialogue Volume 7. Number 3—4 Summer/Autumn 2005—The Volatile Caucasus.
9. Aktar Cengiz: Tarihi, Siyasi, Dini ve Hukuki Açıdan Ekümenik Patrikhane. <http://ipc.sabanciuniv.edu/en/event/the-ecumenical-patriarchate-a-histogramic-political-legal-and-religious-analysis/#sthash.Z7pVGiLh.dpuf>
10. Brzezinski Z. - The Grand Chessboard, New York: Basic Books, 1997.
11. რონდელი ალექსანდრე “მეზობელო კარისაო სინათლე ხარ თვალისაო” <http://www.tabula.ge/article-1538.html>
12. http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:First_time_asylum_applicants_in_the_EU-28_by_citizenship,_Q4_2014_%E2%80%93_Q4_2015.png
13. http://gazeta.zn.ua/international/evropu-zahlestyvaet-val-nelegalnoy-migracii-_html
14. <http://www.dw.com/en/top-stories/s-9097>
15. <http://www.dw.com/en/top-stories/s-9097>
16. Еврокомиссия и Турция разработали план по беженцам. <http://www.dw.com/ru/faz>
17. შენგენის ზონა საფრთხეშია?! <http://www.euronews.ge/archives/70>